

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2012-1-124 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 13-07/70-39
Karar Tarihi : 24.01.2013

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR, Kenan TÜRK

B. RAPORTÖRLER: Çağlar Deniz ATA, Cemal Ökmen YÜCEL

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası Mersin İl Temsilciliği
Gazi Mah. 1324. Sok. Akan Apt. No:30 Kat:5 Mersin

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Mersin'de faaliyet gösteren jeoloji mühendislerinin aralarında anlaşmak suretiyle veya TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası Mersin İl Temsilciliği kanalıyla hizmet fiyatını belirledikleri iddiası.
- (2) **F. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 02.07.2012 tarih ve 5282 sayılı giren başvuru üzerine hazırlanan 15.08.2012 tarih ve 2012-1-124-İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, 20.09.2012 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca düzenlenen 16.01.2013 tarih ve 2012-1-124/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **G. İDDİALARIN ÖZETİ:** Yapılan başvuruda özetle, Mersin'de faaliyet gösteren jeoloji mühendisleri tarafından, mühendislerin aralarında anlaşması yoluyla piyasaya yapılacak işlerle alakalı raporların bedellerinin müşterilerden alınmasını ve tüm mühendislerin aynı işe ilişkin aynı ücreti alarak mevcut bir banka hesabına yatırması ve banka dekontu ibrazı sonrasında Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Jeoloji Mühendisleri Odası Mersin İl Temsilciliği (Oda) onayını sağlayan bir sistemin geliştirildiği; Oda kontrolünde olan bu sistemin dışındaki jeoloji mühendislerinin raporlarının Oda onayının geciktirilerek rekabeti kısıtlayıcı etkilerin olduğu belirtilerek, gereğinin yapılması talep edilmektedir.
- (4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda, ilgili Oda ve üyeleri hakkında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı, ancak yerinde incelemenin engellenmesi nedeniyle, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesi uyarınca, anılan Oda'nın idari para cezası ile cezalandırılması gerektiği ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

- (5) İncelemeye konu dosyanın içeriği ve şikâyet konusu iddiaların jeoloji mühendislerinin uygulamalarına ilişkin olması nedeniyle ilgili ürün pazarı "*jeoloji mühendisliği hizmetleri*"; başvuru konusu iddiaların Mersin iline yönelik jeoloji mühendisliği hizmetlerine ilişkin olması sebebiyle ilgili coğrafi pazar ise "Mersin ili coğrafi sınırları" olarak tespit edilmiştir.

I.2. Yapılan Tespitler ve Değerlendirme

- (6) Dosya konusu somut olaya ilişkin değerlendirme önaraştırma konusu iddia ile yerinde incelemenin engellenmesi olmak üzere iki ayrı başlık altında yapılmıştır.

I.2.1 Öneraştırma Konusu İddialara Yönelik Değerlendirme

- (7) Başvuruda, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Jeoloji Mühendisleri Odası Mersin İl Temsilciliği'nin kurduğu havuz sistemi ile üye mühendislerin aynı fiyatı uyguladıkları iddia edilmektedir.
- (8) Dosya mevcudu belgeler bir bütün olarak incelendiğinde, ilgili pazarda faaliyet gösteren Oda üyeleri tarafından, asgari ücret tarifesinin¹ altında iş yapılmasını önlemek amacıyla ilgili işin ada ve parseli belirtilerek ilgili işe ilişkin ödenen ücretin daha önceden belirlenen bir banka hesabına yatırıldığı, ardından ay sonunda toplanan paranın çekilerek dağıtıldığı anlaşılmaktadır.
- (9) TMMOB ve TMMOB'a bağlı odaların çıkardıkları yönetmelikler aracılığı ile doğrudan yasal dayanağı olmadığı halde asgari ücret uygulamaları, daha önce de Rekabet Kurulu kararlarına konu olmuştur. Rekabet Kurulu 22.01.2002 tarih ve 02-04/40-21 sayılı kararıyla asgari hizmet bedeli belirlenmesini zorunlu kılan ve bunun altında bir ücretle hizmet verilmesini yasaklayan karar ve uygulamaların 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırı olduğuna karar vermiş ve daha sonra, ilgili Kararın Danıştay tarafından soruşturmacı üyenin oylamaya katılımı gerekçesiyle bozulması nedeniyle alınan yeni Kararda (16.5.2007 tarih ve 07-41/453-M sayı), TMMOB tarafından kendi birliklerine bağlı meslek odalarının asgari ücret tarifelerinin ve TMMOB üyesi olan Őehir Plancıları Odası'nca Őehir plancılarının asgari ücret tarifelerinin belirlenmesine dayanak oluşturan ve 4054 sayılı Kanun'a aykırı bulunan yönetmeliklerin iptali için dava açılmasına ve bu konuda Başkanlığa yetki verilmesine karar vermiştir. Ancak Danıştay 13. Dairesi tarafından, Kurumun TMMOB ve TMMOB'a bağlı odalarca yapılan düzenlemelerin rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı olduğunu ileri sürerek, iptalleri için dava açma ehliyeti olmadığı gerekçesiyle, açılan davaların ehliyet yönünden reddine karar verilmiştir. İlgili Danıştay Kararı, Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu nezdinde temyiz edilmiş, ancak temyiz süreci henüz sonuçlanmamıştır.
- (10) Bu süreçte gelen Őikâyetler üzerine mimar ve mühendis odalarının benzer uygulamalarına yönelik, çok sayıda öneraştırma yapılmış ancak ilgili Danıştay kararından dolayı asgari ücret uygulamasına yönelik anlaşmaların, pazar paylaşımına yol açacak türden başka eylemler içermediği sürece ihlal teşkil etmeyeceği ve ilgili teşebbüsler hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı, değerlendirmesinde bulunulmuştur.
- (11) Öte yandan odalara bağlı mühendislerin asgari ücret tarifesine rağmen pazardaki rekabet dolayısıyla çoğu zaman asgari ücretin altında fiyat uyguladığı da bilinmektedir. Zira pazara girişin önünde kayda değer engeller bulunmadığı için pazarda çok sayıda firma faaliyet göstermekte ve bu firmalar arasında yaşanan yoğun rekabet nedeniyle proje bedelleri çoğu zaman yayımlanan asgari ücret tarifesinin altında gerçekteşmektedir. Ancak serbest mimar ve mühendisler (SMM) üyesi oldukları Odalara ödemeleri gereken mesleki denetim bedellerini ve 3065 sayılı KDV Kanunu uyarınca ödemeleri gereken KDV tutarlarını liste fiyatları üzerinden ödemek zorundadırlar. Bu koşullar altında aldıkları ücretlerin önemli bir kısmını vergi olarak ödeyen SMM'ler, tahsil ettikleri ücretleri asgari ücret tarifesinde yer alan tutarlara yaklaştırmak ve piyasada denetimi sağlamak için proje havuzu oluşturmak gibi değişik uygulamalara gitmektedirler. Söz konusu türden havuz uygulamalarının sadece piyasa fiyatlarının asgari ücretin altına düşmesini engellemeye yönelik olması halinde, yukarıda açıklanan gerekçelerle 4054 sayılı Kanun çerçevesinde işlem başlatılmamaktadır.

¹ TMMOB'un ve TMMOB'a bağlı odaların asgari ücret belirleme yetkisi bulunmaktadır. Söz konu yetki TMMOB Serbest Mühendislik ve Mimarlık Hizmetleri Asgari Ücret Yönetmeliği 7. maddesi kapsamında odalar tarafından hazırlanan ve "En Az Ücret Tarifesi" olarak adlandırılan düzenlemeye dayanmaktadır.

13-07/70-39

- (12) Bu çerçevede başvuru konusu havuz uygulamasının asgari ücretin altına inilmesini engellemeye yönelik olarak uygulandığı, proje ve müşteri paylaşımına yol açmadığı da dikkate alındığında, önaraştırma konusu eylemin 4054 sayılı Kanun kapsamında ihlal olarak değerlendirilemeyeceği sonucuna varılmıştır.

I.2.2. Yerinde İncelemenin Engellenmesine Yönelik Değerlendirme

- (13) Dosyada yer alan bilgi ve belgelerden; şikayet konusuna ilişkin yürütülmekte olan önaraştırma kapsamında raportörlerce, 19.12.2012 tarihinde saat 15.00'de ilgili Oda'nın Mersin'de bulunan adresine gidildiği ve söz konusu incelemeye ilişkin yetki belgesi ile Kurum kimlik kartlarının ibraz edilerek, 4054 sayılı Kanun'un 14. ve 15. maddelerinin Kurul emrinde çalışan uzmanlara verdiği yetkiler ile aynı Kanun'un 16. ve 17. maddelerinde düzenlenen idari para cezaları hakkında bilgi verildiği; ancak konuyu inceleyen raportörün ilgili Oda'da bulunan ve Oda ile ilgili işlerin yürütüldüğü anlaşılan bilgisayardaki dosyalar üzerinde yaptığı inceleme sırasında bulunan bir belgenin özel, kişisel belge olduğu iddiasıyla, ilgili Oda temsilcisi tarafından bilgisayar kontrolünün ele alındığı ve üzerinde inceleme yapılan belge silinmek suretiyle raportörün bilgisayarda çalışmasının önlenerek yerinde incelemenin engellendiği; bununla birlikte bir gün sonra (20.12.2012 tarihinde) ilgili Oda temsilcisinin daveti üzerine Oda'ya gidildiği ve yerinde incelemenin ancak tamamlanabildiği anlaşılmıştır.²
- (14) 4054 sayılı Kanun'un uygulanmasındaki esas unsurlardan birisi olan yerinde incelemeye ilişkin olarak aynı Kanun'un 15. maddesinde aşağıdaki hükümler bulunmaktadır:

"Madde 15- Kurul, bu Kanunun kendisine verdiği görevleri yerine getirirken gerekli gördüğü hallerde, teşebbüs ve teşebbüs birliklerinde incelemelerde bulunabilir. Bu amaçla teşebbüslerin veya teşebbüs birliklerinin:

a) Defterlerini, her türlü evrak ve belgelerini inceleyebilir ve gerekirse suretlerini alabilir,

b) Belirli konularda yazılı veya sözlü açıklama isteyebilir,

c) Teşebbüslerin her türlü mal varlığına ilişkin mahallinde incelemeler yapabilir.

İnceleme, Kurul emrinde çalışan uzmanlar tarafından yapılır. Uzmanlar incelemeye giderken yanlarında incelemenin konusunu, amacını ve yanlış bilgi verilmesi halinde idari para cezası uygulanacağını gösteren bir yetki belgesi bulundururlar."

- (15) Mezkur maddede yer alan yetkiler, aynı Kanun'un 44. maddesi uyarınca Kurul adına hareket eden ve Kurul tarafından belirlenip görevlendirilen raportörlerce de kullanılabilir. Nitekim ilgili Önaraştırma kapsamında gerçekleştirmek üzere görevlendirilen raportörler ilgili Kurul kararına müteakip Başkanlık oluru ve Yetki Belgesi ile yetkili kılınmıştır. Yerinde incelemenin engellenmesi veya zorlaştırılmasına ilişkin olarak ise 4054 sayılı Kanun'un "İdari Para Cezası" başlığını taşıyan 16. maddesinde, *"Kurul, teşebbüs niteliğindeki gerçek ve tüzel kişiler ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerine; [...] yerinde incelemenin engellenmesi ya da zorlaştırılması için [teşebbüsler ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin karardan bir önceki mali yılsonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa karar tarihine en yakın mali yılsonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin] binde beşi oranında idari para cezası verir ancak bu esasa göre belirlenecek ceza [onüçbinbeşyüzdoksanbir]³ Türk Lirasından az olamaz. ..."* ifadesi yer almaktadır.

² İlgili Oda'da yapılan inceleme sırasında raportörlerce; tahminen bir gün önceki fırtına sonucu elektrik sistemindeki voltaj değişimi nedeniyle bilgisayar sabit diskinin hasar gördüğü anlaşılmış, çağırılan teknisyen de söz konusu arızanın giderilemeyeceğini belirtmiştir. Durumun raportörlerce değerlendirilmesi sırasında klima gibi benzer elektronik cihazın da elektrik kesilmesi sonrasında arızalandığı tespit edilmiştir. Yeni bir sabit disk ile tekrar çalıştırılan bilgisayar aracılığı ile bilgisayar dışındaki TMMOB merkezi sisteminde ilgili temsilcilik tarafından yürütülen kayıtlı yazışmalar ve Oda temsilcisinin masası incelenerek yerinde inceleme tamamlanmıştır.

³ 13.12.2011 tarih ve 28141 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2012/1 sayılı Tebliğ uyarınca ilgili ceza alt birimi 13.591 TL olarak belirlenmiştir.

13-07/70-39

- (16) Yukarıda ortaya konan tespit ve mevzuat hükümleri doğrultusunda, raportörlerce yapılan önaraştırma sırasında adı geçen Oda'da incelemeyi geciktirici, zorlaştırıcı eylemlerde bulunulması ve bilgisayarda bulunan bazı bilgi ve belgelerin silinmesi suretiyle yerinde incelemenin engellendiği anlaşıldığından, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesi uyarınca anılan Oda'ya idari para cezası verilmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

- (17) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,
1- Dosya konusu iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına;

2-

(a) Yapılan önaraştırma sırasında 19.12.2012 tarihinde yerinde inceleme yapılmak istenen TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası Mersin İl Temsilciğinde incelemeyi geciktirici, zorlaştırıcı eylemlerde bulunulması ve bilgisayarda bulunan bazı bilgi ve belgelerin silinmesi suretiyle yerinde incelemenin engellendiğine,

(b) Bu nedenle TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası Mersin İl Temsilciğine 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrası (d) bendi uyarınca 2012 mali yılı sonunda oluşan gayri safi gelirin binde beşi oranında olmak üzere 388,15 TL idari para cezası verilmesi gerekmektedir birlikte, aynı Kanun maddesinin bu esasa göre belirlenen cezanın asgari para cezasından az olamayacağı hükmü çerçevesinde, anılan Kanun maddesi ve 2012/1 sayılı Tebliğ uyarınca 13.591 TL idari para cezası verilmesine

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.